

**Muhu saarest lõunas 330 kV vahelduvvoolu merekaabelliini rajamise
keskkonnamõju hindamise eelhinnang**

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Koostaja: Camilla Kastein 667 2065, camilla.kastein@ttja.ee

Sisukord

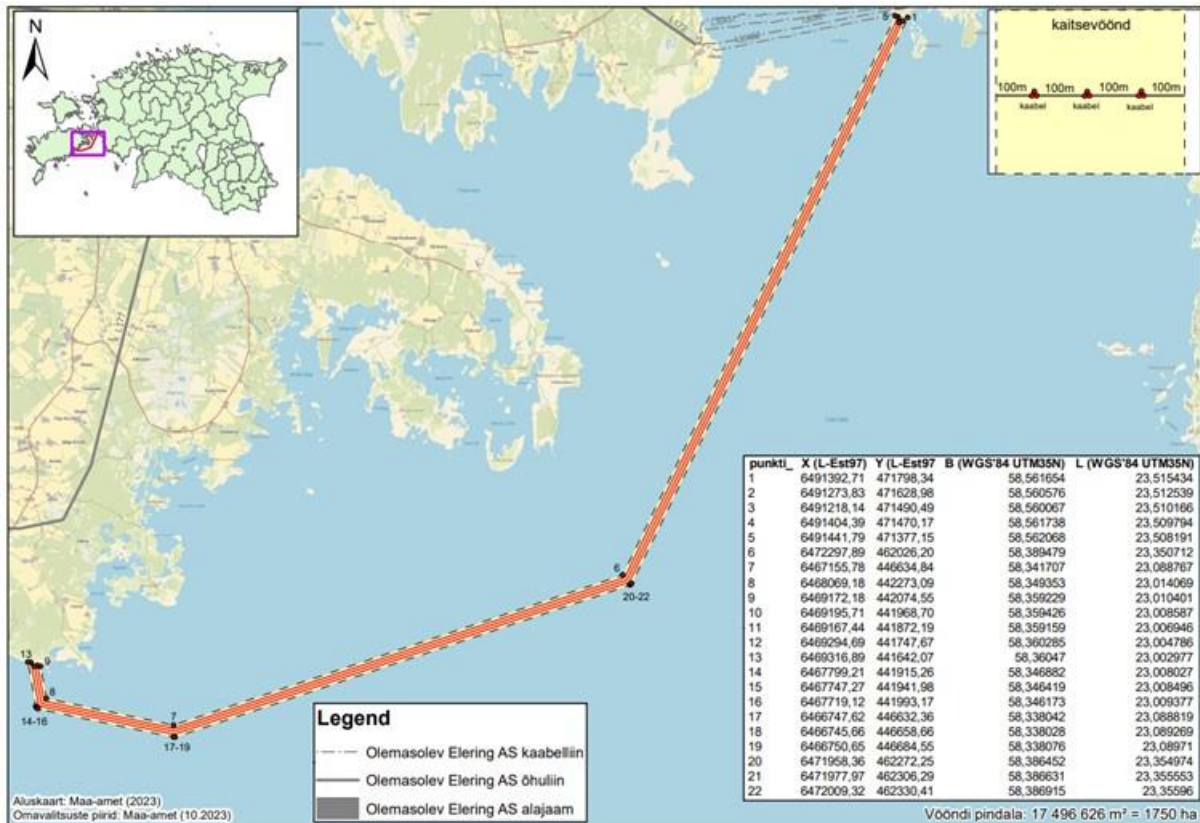
1. Üldine teave	4
1.1. Ehitustööde läbiviimise taustainformatsioon	4
1.2. Teave eelnevalt hinnatud keskkonnamõjude kohta	4
2. Olemasolev olukord ja kavandatav tegevus.....	6
2.1. Tegevuse iseloom ja maht	6
2.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega	7
2.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine	7
2.4. Tegevuse energiakasutus	7
2.5. Tegevusega kaasnevad tegurid (heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn) ja tekkivad jäätmed ning nende käitlemine	7
2.6. Tegevusega kaasnevate avariiolekordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus	7
2.7. Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht teaduslike andmete alusel.....	8
3. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond	8
3.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused	8
3.2. Alal esinevad loodusvarad (sh maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus), nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime	8
3.3. keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest	9
3.4. inimese tervis ja heaolu ning elanikkond	17
4. Hinnang keskkonnamõju olulisusele	35
4.1. Keskkonnamõju suurus ja mõjuala ulatus (näiteks geograafiline ala ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus)	35
4.2 Mõju ilmnenise tõenäosus ja selle tugevus, kestus, sagedus ja pöördumus	35
4.3 Mõju piiriülesus ja kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimivate või mõjualas planeeritavate tegevustega	36
4.4. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise üldised (sh seadusandlusest tulenevad) võimalused.....	36
5. Kokkuvõte ja järeldused, sh leevendavad meetmed	36

5.1. Järeldus kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise kohta koos põhjenduse kokkuvõttega.....	36
Eelhinnangu koostamisel kasutatud materjal.....	37

1. Üldine teave

1.1. Hoonestusloa taotluse taustainformatsioon

Elering AS (registrikood 11022625, aadress Harju maakond, Tallinn, Mustamäe linnaosa, Kadaka tee 42, 12915, e-post info@elering.ee) esitas 22.12.2023 Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (edaspidi TTJA, aadress Tallinn, Kesklinna linnaosa, Endla tn 10a, e-post info@ttja.ee) hoonestusloa taotluse Muhu saarest lõunas 330 kV vahelduvvoolu merkaabelliini rajamiseks.

Veekogu põhja elektriülekandeliini ehitamine liigitub keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 6 lg 2 p 18 ja p 22 kohase tegevuse alla ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 11 p 6 ning § 15 p 8 alla. KeHJS § 3 lõike 1 p 1 kohaselt tuleb hinnata keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

Käesoleva eelhinnangu koostamise aluseks võeti eelhinnangu sisule esitatavad nõuded, mis on toodud keskkonnaministri 16.08.2017 määruses nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“. TTJA peab otsustajana (KeHJS § 9) andma hinnangu, kas kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju või mitte ning otsustab keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkuse üle.

1.2. Teave eelnevalt hinnatud keskkonnamõjude kohta

Mõjusid on hinnatud ka Eesti mereala planeeringu koostamise käigus tehtud keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) käigus ning kaablite kui merepõhjas paikneva taristu suunised ja tingimused on määratud Eesti mereala planeeringus. Suunised:

1. Samasuunaliste ühenduste puhul on merepõhja ratsionaalsemaks kasutamiseks otstarbekas kasutada maksimaalselt võimalikus mahus sama kaabli/torujuhtme koridori. Eesmärk on võimalikult suures osas vältida täiendava tehisobjektiga kaasnevat sekkumist looduslikku keskkonda ja vähendada merepõhja koormamist erinevate kaablikoridoride/torujuhtmetega ning nende kaitsevöönditega.

2. Uute kaitstavate loodusobjektide loomisel kaabli/torujuhtmete koridoridesse on oluline objektide kaitsereežiimi väljatöötamisel säilitada võimalus teostada vajalikke kaabli hooldustöid ja täiendava(te) kaablite paigaldamist sama koridori laiusel.

3. Kõrgema riskiga piirkondades (nt tihe laevaliiklus – ristumine laevateedega, kattumine traalimisaladega, jää liikumine madalaveelises piirkonnas vms) tuleb vajadusel kaabel/torujuhtme kaitsta võimalike ohuallikate eest, kas katta nt betoonplaatidega või süvistada merepõhja. Kaablites/torujuhtmetest tuleneva mõju leevendamiseks on otstarbekas kaaluda võimalust näiteks liivamadala puhul nende matmiseks. Kõva substraadi puhul (näiteks kui on tegemist „karide“ elupaigatüübiga) ei ole otstarbekas kaabli/torujuhtme katmine. Võimalusel peaks kaabli /torujuhtme välispind olema neutraalse reaktsiooniga ja võimaldama organismide kinnitumist.

Tingimused:

1. Olemasolevate kaablite ja torujuhtmetega tuleb arvestada kõikide mereala kasutusviiside puhul. Vajadusel tuleb kaablite asukohta ja seisukorra hindamiseks läbi viia täpsustav uuring ja teha koostööd kaabli omanikuga.

2. Kaablite ja torujuhtmete rajamise üksikasjad (asukoht/tehniline lahendus jms) täpsustuvad konkreetsete loamenetluste raames. Üksikasjadest tulenevalt täpsustub ka mõjude hindamise vajadus, sh mõju iseloom, ulatus ja mõjuala lokaalsel tasandil.

3. Kaablite rajamisel rakendada parimat võimalikku tehnikat vältimaks elektromagnetvälja võimalikke olulisi ebasoodsaid mõjusid elurikkusele, sh. kalastikule.

4. Kavandatavad merekaablid ja torujuhtmed tuleb ranniku madalveelises piirkonnas selliselt kaitsta, et jää ei saaks kaablit lõhkuda. Rajatised peavad arvestama jääoludest tuleneva riskiga ja olema vastupidavad.

5. Kaablite ja torujuhtmete rajamisel on läbi sobiva tehnilise lahenduse ning asukohavaliku vajalik välistada olulised ebasoodsad mõjud kaitstavatele loodusobjektidele ja ebasoodsad mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele. Vajalik on koostöö Keskkonnaametiga.

6. Kaablite ja torujuhtmete rajamisel tuleb hoonestusloa taotluse staadiumis teha koostööd Muinsuskaitseametiga vältimaks merepõhja kultuuripärandi kahjustamist.

7. Kaablite ja torujuhtmete rajamisel tuleb hoonestusloa taotluse staadiumis teha koostööd Kaitseministeeriumiga selgitamiseks välja võimalike ajalooliste lõhkekehade ja ohtlike objektidega arvestamise vajadus.

8. Kaablite ja torujuhtmete rajamisel tuleb hoonestusloa taotluse staadiumis kaasata kohalike omavalitsuste üksusi, mille merepiirist jääb kaabel või torujuhtme 3 meremiili kaugusele.

9. Kaablites ja torujuhtmetest tuleneva mõju leevendamiseks on otstarbekas kaaluda võimalust näiteks liivamadala puhul kaabli matmist. Kõva substraadi puhul (näiteks kui on tegemist

„karide“ elupaigatüübiga) ei ole otstarbekas kaabli matmine või katmine. Võimalusel peaks kaabli välispind olema neutraalse reaktsiooniga ja võimaldama organismide kinnitumist.

10. Kaablite rajamise järgselt on kaablikoridorides keelatud maavarade kaevandamine, kaadamine ja ankurdamine.

Lisaks koostatakse kogu Eleringi neljanda ühenduse rajamiseks riigi eriplaneering, mis hõlmab nii maismaa kui mere osa, seega hinnatakse merekaablite mõjusid ka riigi eriplaneeringu käigus koostatava KSH raames. Vabariigi Valitsus algatas 15.02.2024 korraldusega nr 39 Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu (REP) ja KSH. Korralduse eesmärk on algatada REP ja KSH, et planeerida Eesti-Läti neljas elektriühendus. Planeeringu eesmärk on planeerida Eesti-Läti neljanda elektriühenduse Eestis paiknev osa algusega Paide linnast läbi Lihula linna Sõrve poolsaareni Saaremaal. Loodav ühendus suurendab 2033+ vaates elektri varustuskindlust ning loob võimalused suurema hulga taastuvenergia vastuvõtmiseks Lääne-Eesti elektrivõrku, aidates kaasa riigi 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärkide saavutamisele. Planeeritav ühendus mõjutab kogu Eesti ühiskonda, sh kõiki omavalitsusi kuhu uus ühendus kavandatakse – saab nii tarbida kui ka toota rohkem elektrienergiat. Elektriühendus loob eeldused Eesti taastuvenergia ekspordiks ja tugevdab energiajulgeolekut. Riigi eriplaneeringu planeeringuala hõlmab järgmisi kohaliku omavalitsuse üksusi: Saare maakonnas Saaremaa valda ja Muhu valda, Lääne maakonnas Lääne-Nigula valda, Pärnu maakonnas Lääneranna valda ja Põhja-Pärnumaa valda, Rapla maakonnas Märjamaa valda, Kehtna valda ja Rapla valda ning Järva maakonnas Türi valda ja Paide linna. Merealal hõlmab planeeringuala Väikese väina ja osa Suurest väinast. Planeeringuala suurus on ligikaudu 6314 km².

2. Olemasolev olukord ja kavandatav tegevus

Peatükis kirjeldatakse võimalikult täpselt ehitusalal plaanitavat tegevust ning sellega kaasnevat tegevust. Peatükis ei kirjeldata meetmeid, mis leevendaksid ehitustegevusega kaasnevat mõjusid.

2.1. Tegevuse iseloom ja maht

Kavandatava tegevuse eesmärk on elektrienergia ülekande Mandri-Eesti ja Saaremaa vahel olles osa Saaremaa 330kV põhivõrgu rajamise riigi eriplaneeringust. Neljanda elektriühenduse rajamine Eesti ja Läti vahele Saaremaa kaudu eeldab 330-kilovoldise pingeklassiga elektriliinide rajamist Saaremaale ning nende tugevat sidumist mandril paikneva 330-kilovoldise elektri ülekandevõrguga. Kaabelliini nimipinge on 330 kV.

Merekaabelliin koosneb kolmest vahelduvvoolu kaablist. Iga kaabel on kokkupandud kolmest faasikaablist ja optilisest kaablist läbimõõduga ca 20 cm (1 faas + armeerimine), optika 5 cm, ning armeeritud.

Mehaaniliste vigastuste vältimiseks paigaldatakse kaabelliin merepõhja setetesse (ca 1 – rannikul 1,5 m sügavusele). Planeeritud ei ole kaabelliini paigaldamisel merepõhja pinnase teisaldamist või merepõhja tagasitäitmist rohkem kui 10 000 m³ ulatuses.

Kaablite kaitsmine merepõhjas sügavuseni kuni 5m lahendatakse tõenäoliselt kas suundpuurimise või avatud kaeviku meetodil. Suundpuurimise korral kaablit kruusapadjaga eraldi ei kaitsta. Avatud kaeviku meetodil asetatakse kaeviku kaevamisel pinnas kaeviku kõrvale ning peale kaabli paigaldust ning kaabli peale tardekivimist kruusapadja paigaldamist täidetakse kaevik kõrvaleasetatud olemasoleva pinnasega.

Kaablite kaitsmine 5 - 10 m sügavusel või sügavamal lahendatakse tõenäoliselt kas suundpuurimise, merepõhja lõikamise, *jettymise* või avatud kaeviku meetodil. Suundpuurimise

korral kaablit eraldi kruusapadjaga ei kaitsta. Avatud kaeviku meetodil kaeviku kaevamisel asetatakse pinnas kaeviku kõrvale ning peale kaabli paigaldust täidetakse kaevik kõrvaleasetatud olemasoleva pinnasega. Lõikamiseks ja *jettymiseks* kasutatakse spetsiaalseid merepõhjatöödeks mõeldud allveeseadmeid, mis kas mehaaniliselt või veejugade abiga lõikavad merepõhja pinnasesse vao, kuhu paigaldatakse kaabel ning pinnast ei teiseldata ega täideta tagasi.

Konkreetne kasutatav merekaabli tüüp, paigaldamistehnika ja –tehnoloogia ning merepõhja pinna alla paigaldamise vajadus selgub kaabelliini projekteerimisel.

2.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Kavandatav tegevus ei ole vastuolus erinevate strateegiliste planeerimisdokumentidega. Antud kaabli rajamisel Muhumaa alt on kehtiv Eesti mereala planeering, mis on vastu võetud 2022. aastal. Antud tegevus ei ole vastuolus Eesti mereala planeeringus ette nähtud või võimaldatud tegevustega.

Eesti üleriigilise planeeringu „Eesti 2030+“ kohaselt nähakse varustuskindluse suurendamiseks saartel ette Lääne-Eesti saari ja mandrit ühendav kõrgepinge ringliin. Saare maakonnaplaneeringu 2030+ alusel on põhivõrgu arendamise peamine eesmärk elektrivarustuskindluse tõstmine Saaremaal ja Hiiumaal. Kavandatav tegevus aitab kaasa ka antud eesmärgi saavutamisele.

Teisi teadaolevaid asjakohaseid lähipiirkonna praeguseid ja planeeritavaid tegevusi antud asukohas pole.

2.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Avatud kaeviku meetodil kaeviku kaevamisel asetatakse pinnas kaeviku kõrvale ning peale kaabli paigaldust täidetakse kaevik kõrvaleasetatud olemasoleva pinnasega. Seega kasutatakse pinnast, mis võetakse ja pannakse tagasi samasse kohta. Lõikamiseks ja *jettymiseks* kasutatakse spetsiaalseid merepõhjatöödeks mõeldud allveeseadmeid, mis kas mehaaniliselt või veejugade abiga lõikavad merepõhja pinnasesse vao, kuhu paigaldatakse kaabel ning pinnast ei teiseldata ega täideta tagasi. Seega on võimalus, et veejugade jaoks kasutatakse merevett.

2.4. Tegevuse energiakasutus

Kaabli paigaldamisel leiab energiakasutus aset ehitusmasinate ja laeva kütuse tarbimisel (bensiin, diiseli) ja teiste seadmete elektritarbimise läbi.

2.5. Tegevusega kaasnevad tegurid (heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn) ja tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Ehitustegevusega kaasnevad heited võivad olla järgmised: ehitusmasinate heitgaasid õhku suurendavad õhusaastet; võimalikud õli/kütuselekked merevette; kõrgendatud mürafoon ning vibratsioon põhjustatuna ehitusmasinatest; sügis- ja kevadtalvisel ajal võimalik valgusreostus ehitustehnika poolt (tööala valgustamine).

Jäätmeid eeldatavalt ei teki. Soojuse, kiirguse ja lõhna teket ei ole ette näha.

2.6. Tegevusega kaasnevate avariolukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Võimalikke avariolukordade riske ehitusperioodil saab vähendada korrektsete töömeetoditega ja töökorras masinate kasutamisega. Vältida tuleb nii ehitus- kui kasutusperioodil erinevate

vedelike või kütuste leket merre. Avarii esinemisel tuleb viivitamatult teavitada Päästeametit ja Keskkonnaametit.

2.7. Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht teaduslike andmete alusel

Asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sh kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht teadaolevalt puudub.

3. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

Peatükis kirjeldatakse võimalikult täpselt ehitusalal plaanitava tegevuse (loodus)keskkonda nii hetkeseisuga (tegevuse eelselt) kui ka tegevuse käigus või asjakohasel juhul tegevuse lõppedes. Peatükis ei kirjeldata meetmeid, mis leevendaksid ehitustegevusega kaasnevaid mõjusid.

3.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kavandatav trass ristub Eastern Light AB taotletud kiudoptilise sidekaabliga, millele on esitatud hoonestusloa taotlus nimega Kakumäe-EEZ, kus on algatatud hoonestusloa menetlus ning hetkel käivad allveearheoloogilised uuringud.

Kavandatava trassi randumiskoha lähedal Saaremaal asub Ruhve sadam ning Virtsu sadama lähedal rannikul, samuti on mitmeid teisi sadamaid, millede vaheline laevaliiklus ristub kindlasti ka kavandatava kaabliga. Seetõttu on oluline, et kaablite alal, kaablitrassil ja nendest 0,5 m ulatuses mõlemal pool on ankurdamine, traalimine ja mistahes muu kaableid või torujuhtmeid kahjustada võiv tegevus keelatud.

3.2. Alal esinevad loodusvarad (sh maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus), nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Kavandatav trass läbib Lääne-Eesti vesikonnas mitmeid veekogumeid: Väinamere rannikuvee veekogumi Matsalu alamvesikonda, mille ökoloogiline seisund on kesine (2019), keemiline ja koondseisund on halb (2019); Liivi lahe kirdeosa rannikuvee veekogumi Läänesaarte alamvesikonda, mille ökoloogiline seisund on kesine (2019), keemiline ja koondseisund on halb (2019); Liivi lahe loodeosa rannikuvee veekogumi Läänesaarte alamvesikonda, mille ökoloogiline seisund on kesine (2019), keemiline ja koondseisund on halb (2019).

Kavandatava kaabelliini trassil ei asu maavarade leiukohti, seega puudub ka mõju maavaradele. Kaabli paigutamisel pinnasesse tuleb kasutada sama pinnast tagasitäiteks ning jälgida, et ei muudetaks märgatavalt pinnareljeefi. Merepõhi peaks jääma võimalikult samasuguseks nagu see oli enne kaabli paigaldamist.

Ehitus- ja hooldustööde käigus tuleb kasutada mehhanisme ja tehnoloogiat, mis välistavad kütte- ja määrdeainete sattumise vette. Masinate, millel on silmaga nähtav õlileke, kasutamine on keelatud. Töökohas peab olema varustus (õli)reostuse eemaldamiseks ja olmejäätmete kogumiskoht. Avarii ja reostuse tekkimisel tuleb operatiivselt reostuse edasine levik tõkestada, reostus likvideerida ning teavitada sellest esimesel võimalusel Keskkonnaametit.

3.3. keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kultuurimälestisi ega pärandkultuuri objekte vees kavandatava trassi ala ega läheduses pole.

Kübassaare maastikukaitseala (KLO1000295) asub kavandatava trassi läheduses.

Kübassaare maastikukaitseala eesmärk on:

1) Eestis haruldase ja relikitse laialehise metsa koosluse, väärtuslike geoloogiliste objektide, poollooduslike koosluste, looduse poolest mitmekesiste väikesaarte, kaitsealuste taime- ja loomaliikide elupaikade kaitse;

2) EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liikide kaitse;

3) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - mereveega üleujutatud liivamadalate (1110), mõõnaga paljanduvate mudaste ja liivaste laugmadalike (1140), rannikulõugaste (1150*), laiade madalate abajate ja lahtede (1160), esmaste rannavallide (1210), püsitaimestuga kivirandade (1220), väikesaarte ja laidude (1620), rannaniitude (1630*), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), loode ehk alvarite (6280*), sinihelmikaniitude (6410), fennoskandia puisniitude (6530*), lääne-mõõkrohuga lubjarikaste madalsoode (7210*), vanade loodumetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*) ning soostuvate ja soolehtmetsade (9080) kaitse.

Kübassaare maastikukaitseala pindala on kokku 517.4 ha, millest maismaa pindala on 443.9 ha ja veeosa pindala 73.5 ha.

Väikese väina hoiuala (KLO2000341) asub kavandatava trassi läheduses.

Väikese väina hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - rannikulõugaste (1150*), laiade madalate lahtede (1160), esmaste rannavallide (1210), merele avatud pankrandade (1230), väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), loodude (6280*), puisniitude (6530*), lääne-mõõkrohuga lubjarikaste madalsoode (7210*), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodumetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), puiskarjamaade (9070) ja II lisas märgitud liikide - emaputke (*Angelica palustris*), kauni kuldkinga (*Cypripedium calceolus*) ja madala unilooga (*Sisymbrium supinum*) elupaikade kaitse, samuti nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisas nimetatud rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Linnuliigid, kelle elupaiku kaitstakse, on: hüüp (*Botaurus stellaris*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), hallhani (*Anser anser*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), viupart (*Anas penelope*), rääkspart (*Anas strepera*), soopart (*Anas acuta*), luitsnokk-part (*Anas clypeata*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), hahk (*Somateria mollissima*), sõtkas (*Bucephala clangula*), rohukoskel (*Mergus serrator*), aul (*Clangula hyemalis*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), kiivitaja (*Vanellus vanellus*), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*),

kivirullija (*Arenaria interpres*), väikekajakas (*Larus minutus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), kalakajakas (*Larus canus*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), väiketiiir (*Sterna albifrons*), vööt-pöösälind (*Sylvia nisoria*) ja punaselg-õgija (*Lanius collurio*). Väikese väina hoiuala pindala kokku on 16751.9 ha, millest veeosa pindala on 16751.9 ha.

Kavandatava trassi suhtelises läheduses Muhumaa ja Saaremaa vahel asub meres väikekajaka elupaik koodiga KLO9133269, mis on väikekajaka sigimispaiik. Väikekajaka pesitsusperiood kestab mai lõpust juuli lõpuni. Väikekajakas pesitseb rohketoitelistel siseveekogudel, rannikumärgaladel ja saartel, tavaliselt seltsinguliselt, sageli segakolooniates mustviire või jõgitiiruga ka naerukajakate läheduses. Ohuteguriteks loetakse märgalade kuivendamist ja üldiselt veetaseme reguleerimist, häirimist ja vee saastamist. Väikekajakale võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust tema pesitsusperioodil.

Väikese väina loodusala (RAH0000596) asub kavandatava trassi läheduses. I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), rannikulõukad (*T1150), laiad madalad lahed (1160), esmased rannavallid (1210), merele avatud pankrannad (1230), soolakulised muda- ja liivarannad (1310), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), liigirikad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid - *6280), puisniidud (*6530), lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (*7210), liigirikad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020) ja puiskarjamaad (9070); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on emaputk (*Angelica palustris*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), madal unilook (*Sisymbrium supinum*) ja viigerhüljes (*Phoca hispida bottnica*). Väikese väina loodusala pindala kokku on 17730.7 ha, millest maismaa pindala on 3715.2 ha ja veeosa pindala on 14015.5 ha.

Kavandatava trassi lähedusse jääb ka Puhtu-Laelatu looduskaitseala (KLO1000176).

Puhtu-Laelatu looduskaitsealale jääb Rame lahe laidude hooldatav sihtkaitsevöönd (KLO1100139), mis on liikumispiiranguga ala, kus keelu- või piirangu aeg kestab vahemikus 01.03-15.07, täpsemalt alates 15.märtsist või püsiva jääkatte olemasolul jääkatte lagunemisest.

Puhtu-Laelatu looduskaitseala eesmärk on kaitsta, taastada ja säilitada:

1) eluslooduse mitmekesisust, looduslikke ja poollooduslikke kooslusi, kaitsealuseid liike, rahvusvahelise tähtsusega veelindude rändepeatuspaiku, vee- ja rannikulinnustiku pesitsus-, sulgimis- ja toitumisalasid;

2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7-50) nimetab I lisas. Need on liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (1150*), laiad madalad lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), väikesaared ja laiud (1620), rannaniidud (1630*), jõed ja ojad (3260), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210*), liigirikad niidud lubjavaesel mullal (6270*), lood (alvarid) (6280*), niiskuslembedes kõrgrohustud (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (6530*), allikad ja allikasood (7160), lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (7210*), liigirikad madalsood (7230), vanad laialehised metsad (9020*), puiskarjamaad (9070) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*).

3) liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ET L 20, 26.01.2010, lk 7-25) nimetab I lisas, ja nende elupaiku. Need liigid on hüüp (*Botaurus stellaris*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), väikeluik (*Cygnus columbianus*), laululuik (*Cygnus cygnus*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), luha-sinirind (*Luscinia svecica cyanecula*), väikekoskel (*Mergus albellus*), tutkas (*Philomachus pugnax*), täpikhuik (*Porzana porzana*), väiketiir (*Sterna albifrons*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), randtiir (*Sterna paradisaea*), händkakk (*Strix uralensis*) ja vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*);

4) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liike ja nende elupaiku. Need liigid on emaputk (*Angelica palustris*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), soohilakas (*Liparis loeselii*), vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*), väike pisitigu (*Vertigo genesii*) ja luha-pisitigu (*Vertigo geyeri*);

5) ohustatud ja haruldasi taimeliike ning nende elupaiku. Need liigid on randtarn (*Carex extensa*), valge tolmpa (*Cephalanthera longifolia*), punane tolmpa (*Cephalanthera rubra*), rohekas õõskeel (*Coeloglossum viride*), Ruthe sõrmkäpp (*Dactylorhiza ruthei*), harilik muguljuur (*Herminium monorchis*), vahelmine näkirohi (*Najas marina subsp. intermedia*), kärbesõis (*Ophrys insectifera*), tõmmu käpp (*Orchis ustulata*), liht-randpung (*Samolus valerandii*) ja kõrge kannike (*Viola elatior*);

6) kaitsealuseid linnuliike, kahepaiksete ja käsitiivaliste liike ning nende elupaiku. Need liigid on lindudest merivart (*Aythya marila* haudeasurkond), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), õõnetuvi (*Columba oenas*), väike-kirjurähn (*Dendrocopos minor*), väänkael (*Jynx torquilla*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), hänilane (*Motacilla flava*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), rooruik (*Rallus aquaticus*), kodukakk (*Strix aluco*), ristpart (*Tadorna tadorna*) ja punajalg-tilder (*Tringa totanus*); kahepaiksetest rabakonn (*Rana arvalis*) ning käsitiivalistest põhja-nahkhiir (*Eptesicus nilssonii*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), veelendlane (*Myotis daubentoni*), pargi-nahkhiir (*Pipistrellus nathusii*) ja suurkõrv (*Plecotus auritus*).

Põhieesmärk on looduslike ja poollooduslike koosluste ning sealse vee- ja rannikulinnustiku elupaikade kaitse. Rannik on liigestatud madalate merelahtedega ning väikeste laidudega. Ranna ääres levivad roostikud ja rannarohumaad, sisemaa poole minnes tulevad puisniidud, kadastikud ja metsad. Kaitseala on oluline mitmete linnuliikide rändel. Puhtu-Laelatu looduskaitse ala pindala kokku on 3057.7 ha, millest maismaa pindala on 1017.8 ha ja veeosa pindala on 2039.9 ha.

Väinamere linnuala (RAH000133) asub kavandatava trassi alal ning selle vahetus läheduses. Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on soopart e pahlsaba-part (*Anas acuta*), luitsnokk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani e roohani (*Anser anser*), väike-laukhani (*Anser erythropus*), rabahani (*Anser fabalis*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), kivirullija (*Arenaria interpres*), sooräts (*Asio flammeus*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), hüüp (*Botaurus stellaris*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsk-lagle (*Branta*

leucopsis), kassikakk (*Bubo bubo*), sõtkas (*Bucephala clangula*), niidurisla e rüdi e niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi e rüdi e suurrisla (*Calidris canutus*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), mustviires (*Chlidonias niger*), valge-toonekurg (*Ciconia ciconia*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), aul (*Clangula hyemalis*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), põldtsiitsitaja (*Emberiza hortulana*), lauk (*Fulica atra*), rohunepp (*Gallinago media*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), plütt (*Limicola falcinellus*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kormoran e karbas (*Phalacrocorax carbo*), tutkas (*Philomachus pugnax*), hallpea-rähn e hallrähn (*Picus canus*), plüü (*Pluvialis squatarola*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), väikehuik (*Porzana parva*), täpikhuik (*Porzana porzana*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir e räusk (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix*), tumetilder (*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*). Väinamere linnuala pindala kokku on 273217 ha, millest maismaa pindala on 46799.3 ha ja veosa pindala on 226417.7 ha.

Väinamere hoiuala (Saare) (KLO2000339) asub kavandatava trassi alal ning selle vahetus läheduses. Väinamere hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - veealuste liivamadalate (1110), liivaste ja mudaste pagurandade (1140), rannikulõugaste (1150*), laiade madalate lahtede (1160), karide (1170), esmaste rannavallide (1210), püsitaimestuga kivirandade (1220), merele avatud pankrandade (1230), väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), püsitaimestuga liivarandade (1640), jõgede ja ojade (3260), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), loodude (6280*), sinihelmikakoosluste (6410), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*), allikate ja allikasoode (7160), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*) ja puiskarjamaade (9070) ning II lisas märgitud liikide - hallhülge (*Halichoerus grypus*), läänemere viigri (*Phoca hispida bottnica*), teelehe-mosaiikliblika (*Euphydrys aurinia*), suur-mosaiikliblika (*Euphydrys maturna*), kauni kuldkinga (*Cypridium calceolus*) ja madala unilooga (*Sisymbrium supinum*) elupaikade kaitse, samuti nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Linnuliigid, kelle elupaiku kaitstakse, on: soopart (*Anas acuta*), luitsnokk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani (*Anser anser*), väike-laukhani (*Anser erythropus*), rabahani (*Anser fabalis*), kivirullija (*Arenaria interpres*), sooräts (*Asio flammeus*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), hüüp (*Botaurus stellaris*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsklagle (*Branta leucopsis*), sõtkas (*Bucephala clangula*), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi (*Calidris canutus*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), aul (*Clangula hyemalis*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*),

külmnökk-luik (*Cygnus olor*), lauk (*Fulica atra*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), plütt (*Limicola falcinellus*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kormoran ehk karbas (*Phalacrocorax carbo*), tutkas (*Philomachus pugnax*), plüü (*Pluvialis squatarola*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tuttiir (*Sterna sandvicensis*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), tumetilder (*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*). Väinamere hoiuala (Saare) pindala kokku on 42573.2 ha, millest maismaa pindala on 1057.2 ha ja veosa pindala on 41516 ha.

Väinamere hoiuala (Läänemaa) (KLO2000241) asub kavandatava trassi alal ja vahetus läheduses. Väinamere hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - veealuste liivamadalate (1110), liivaste ja mudaste pagurandade (1140), rannikulõugaste (1150*), laiade madalate lahtede (1160), karide (1170), esmaste rannavallide (1210), püsitaimestuga kivirandade (1220), soolakuliste muda- ja liivarandade (1310), väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), püsitaimestuga liivarandade (1640), kuivade nõmmede (4030), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), loodude (6280*), sinihelmikakoosluste (6410), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), puisniitude (6530*), allikate ja allikasood (7160), liigirikaste madalsoode (7230), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) kaitse ning II lisas nimetatud liikide ja nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud liikide, samuti I lisast puuduvate rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, mille elupaiku kaitstakse, on: kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), madal unilook (*Sisymbrium supinum*), hallhüljes (*Halichoerus grypus*), saarmas (*Lutra lutra*), viigerhüljes (*Phoca hispida bottnica*), võldas (*Cottus gobio*), teelehe-mosaiikliblikas (*Euphydryas aurinia*), suur-mosaiikliblikas (*Euphydryas maturna*), raudkull (*Accipiter nisus*), rästas-roolind (*Acrocephalus arundinaceus*), jäälind (*Alcedo atthis*), soopart (*Anas acuta*), luitsnokk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani (*Anser anser*), väike-laukhani (*Anser erythropus*), rabahani (*Anser fabalis*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), kivirullija (*Arenaria interpres*), sooräts (*Asio flammeus*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), hüüp (*Botaurus stellaris*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), sõtkas (*Bucephala clangula*), hiireviu (*Buteo buteo*), karvasjalg-viu (*Buteo lagopus*), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi (*Calidris canutus*), kõvernokk-rüdi (*Calidris ferruginea*), väikerüdi (*Calidris minuta*), värbrüdi (*Calidris temminckii*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), mustviires (*Chlidonias niger*), valge-toonekurg (*Ciconia ciconia*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), aul (*Clangula hyemalis*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), külmnökk-luik (*Cygnus olor*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), väike-kirjurähn (*Dendrocopos minor*), põldtsiitsitaja (*Emberiza hortulana*), tuuletallaja (*Falco tinnunculus*), lauk (*Fulica atra*), rohunepp (*Gallinago media*), järvekaur (*Gavia arctica*), punakurk-kaur (*Gavia stellata*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), väänkael (*Jynx torquilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), hallõgija (*Lanius excubitor*),

kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), väikekajakas (*Larus minutus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), plütt (*Limicola falcinellus*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), mudanepp (*Lymnocyptes minimus*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kalakotkas (*Pandion haliaetus*), nurmkana (*Perdix perdix*), kormoran (*Phalacrocorax carbo*), veetallaja (*Phalaropus lobatus*), tutkas (*Philomachus pugnax*), hallrähn (*Picus canus*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), plüü (*Pluvialis squatarola*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), hallpõsk-pütt (*Podiceps grisegena*), väikehuik (*Porzana parva*), täpikhuik (*Porzana porzana*), rooruik (*Rallus aquaticus*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), kaldapääsuke (*Riparia riparia*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), vööt-põdsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix*), tumetilder (*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*). Väinamere hoiuala (Läänemaa) pindala kokku on 65226.4 ha, millest maismaa pindala on 2950.6 ha ja veeosa pindala on 62275.8 ha.

Kavandatav trass asub Väinamere looduslal (RAH0000605). I lisa nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), jõgede lehtersuudmed (1130), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), laiad madalad lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), soolakulised muda- ja liivarannad (1310), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), püsitaimestuga liivarannad (1640), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid - *6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), allikad ja allikasood (7160), lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (*7210), nõrglubja-allikad (*7220), liigirikkad madalsood (7230), lubjakivipaljandid (8210), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning lammi-lodumetsad (*91E0); II lisa nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on hallhüljes (*Halichoerus grypus*), saarmas (*Lutra lutra*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), viigerhüljes (*Phoca hispida bottnica*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*), emaputk (*Angelica palustris*), kaunis kuldking (*Cypridium calceolus*), nõmmnelk (*Dianthus arenarius subsp. arenarius*), roheline kaksikhammas (*Dicranum viride*), könt-tanukas (*Encalypta mutica*), soohilakas (*Liparis loeselii*), madal unilook (*Sisymbrium supinum*), püst-linalehik (*Thesium ebracteatum*), jäik keerdsammal (*Tortella rigens*), teelehe-mosaikliblikas (*Euphydryas aurinia*), suur-mosaikliblikas (*Hypodryas maturna*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*), vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*), väike pisitigu (*Vertigo genesii*) ja luha-pisitigu (*Vertigo geyeri*). Väinamere loodusala pindala kokku on 253958.90 ha, millest maismaa pindala on 42442.2 ha ja veeosa pindala on 211516.7 ha.

Kavandatav trass asub Kahtla-Kübassaare hoiualal (KLO2000309). Kahtla-Kübassaare hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisa nimetatud elupaigatüüpide - veealuste liivamadalate (1110), liivaste ja mudaste pagurannikute (1140), rannikulõugaste

(1150*), laiade madalate lahtede (1160), karide (1170), esmaste rannavallide (1210), püsitaimestuga kivirandade (1220), väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), loodude (6280*), sinihelmikakoosluste (6410), puisniitude (6530*), lääne-mõõkrohuga lubjarikaste madalsoode (7210*), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Linnuliigid, kelle elupaiku kaitstakse, on: tuttpütt (*Podiceps cristatus*), hallpösk-pütt (*Podiceps grisegena*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), kormoran (*Phalacrocorax carbo*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), hallhani (*Anser anser*), valgepösk-lagle (*Branta leucopsis*), viupart (*Anas penelope*), rääkspart (*Anas strepera*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), soopart (*Anas acuta*), rägapart (*Anas querquedula*), luitsnokk-part (*Anas clypeata*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), hahk (*Somateria mollissima*), aul (*Clangula hyemalis*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), sõtkas (*Bucephala clangula*), väikekoskel (*Mergus albellus*), rohukoskel (*Mergus serrator*), jääkoskel (*Mergus merganser*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), lauk (*Fulica atra*), sookurg (*Grus grus*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), kiivitaja (*Vanellus vanellus*), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), väikekajakas (*Larus minutus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), räusktiir (*Sterna caspia*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), väiketiir (*Sterna albifrons*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*). Kahtla-Kübassaare hoiuala veosa pindala on 13510 ha.

Hoiualal asub kivirullija elupaik koodiga KLO9125638. Kivirullija on II kaitsekategooria liik, kes kasutab antud laidu sigimispaiaks. Kivirullija pesitsusaeg jääb mai keskpaigast juuli keskpaigani, pesitseb hajusalt üksikute paaridena merelistel kivise või liivase rannaga laidudel. Ohuteguriteks on eelkõige häirimine laidudel suurte kajakate poolt, samuti nt kalanduse tõttu sobivate toiduobjektide asendumine teiste liikidega, mistõttu ei taastu lindude energiavaru piisava kiirusega. Kavandatav tegevus ei mõjuta kuidagi kivirullijat, kuna ei too kaasa mainitud ohutegureid.

Kavandatav trass asub Kahtla-Kübassaare linnualal (RAH0000125). Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on luitsnokk-part (*Anas clypeata*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), hallhani e roohani (*Anser anser*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), valgepösk-lagle (*Branta leucopsis*), sõtkas (*Bucephala clangula*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), aul (*Clangula hyemalis*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), lauk (*Fulica atra*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), väikekajakas (*Larus minutus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), kormoran e karbas (*Phalacrocorax carbo*), roherähn e meltsas (*Picus viridis*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir e räusk (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*). Kahtla-Kübassaare linnuala pindala kokku on 14090.2 ha, millest maismaa pindala on 3281.1 ha ja veosa pindala on 10809.1 ha.

Kavandatav trass asub Kahtla-Kübassaare looduslal (RAH0000630). I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadald (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), laiad madald lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), lood (alvarid - *6280), sinihelmikakooslused (6410), puisniidud (*6530), lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (*7210), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080). Kahtla-Kübassaare loodusala pindala kokku on 14090.2 ha, millest maismaa pindala on 3281.1 ha ning veeosa pindala on 10809.1 ha.

Eelnevalt mainitud Natura alade suhtes on läbi viidud Natura eelhindamine peatükis 4.

Kavandatava trassi läheduses meres Virtsu aleviku juures ning maa ja mere piiril, kus trass jõuab Virtsu alevikku, paiknevad mitmed Natura elupaigad, 1630* - rannaniidud ja 1620 – väikesaared ja laiud, mis polegi ühegi Natura ala kaitse-eesmärgiks.

Alal asuvad 1630*, rannaniidud, EELIS-e koodidega 543345481, koondseisundihindega B; ELP0013028, keskmine väärtus C – keskmine väärtus, tegu on ajuti märja alaga, pärandniiduga, mis on merepoolsest servast roostunud; ELP0008064, üldise hinnanguga B – kõrge väärtus, mille kirjelduseks on antud, et rannaniidu kooslus on olemas ning ilmselt on taastatav ka roostunud osa, hetkel on osaliselt pilliroostunud; ELP0015701, üldine hinnang A – väga kõrge väärtus, tegu on alaga, mis on kohati paraniiske, üleujutatav või ajuti märg, mida on varem karjatatud ning ka edasi karjatatakse; ELP0015781, mille üldine hinnang on B – kõrge väärtus, ala mis on kohati parasniiske, kohati üleujutatav, suures osas hästi karjatatud, keskmise liigirikkusega rannaniit.

Alal asuvad 1620, väikesaared ja laiud, EELIS-e koodidega -1698945083, keskmise väärtusega C; -1529445083, keskmise väärtusega C; -2099045083, keskmise väärtusega C; -2085745083, keskmise väärtusega C; 836645083, keskmise väärtusega C; -1160045083, keskmise väärtusega C.

Kavandatava trassi läheduses asuvad kaitsealused liigid on hänilane (*Motacilla flava*), KLO9123019 Virtsu lähedal Uuluti laiul, viimane vaatlus aastast 2014, kui on leitud 4 paari linde ning ristpart (*Tadorna tadorna*), KLO9105108 Virtsu lähedal Uuluti laiul ja mandri lähedal, viimane vaatlus aastast 2007, kui on paar lindu leitud; KLO9125867 Muhumaalt Ulluta laiult, kus on leitud 1 paar linde aastal 2019; KLO9129095 Saaremaal Risti nasval ja Süsime nasval, kus leiti 2020. aastal 1 paar linde; KLO9129102 Saaremaal Saarmiku säärel, kus leiti 2 paari linde. Lisaks on Virtsu alevikus põhja-nahkhiire (*Eptesicus nilssonii*) elupaik KLO9115593, mis asub ranniku lähedal, kus jõuab kavandatav trass maismaale.

Eelmises lõigus nimetatud ristpart ja hänilane on III kaitsekategooria ja põhja-nahkhiir on II kaitsekategooria kaitsealused liik, kelle suhtes looduskaitseaduse (LKS) § 55 lg 6 kohaselt on kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Kaitstavatele linnuliikidele võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil 15.04-30.06.

3.4. inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Võttes arvesse, et kavandatav tegevus leiab aset merekeskkonnas, pole inimese tervisele ning heaolule ette näha negatiivset mõju. Pigem mõjutab Saaremaale 330 kV elektriühenduse rajamine elanikkonda positiivselt, kuna tagab kindlama elektriühenduse ja rajab aluse majanduse elavdamiseks.

4. Natura eelhindamine

4.1. Teave kavandatava tegevuse kohta

Kavandatava tegevuse eesmärk on elektrienergia ülekanne Mandri-Eesti ja Saaremaa vahel olles osa Saaremaa 330kV põhivõrgu rajamise riigi eriplaneeringust. Neljanda elektriühenduse rajamine Eesti ja Läti vahele Saaremaa kaudu eeldab 330-kilovoldise pingeklassiga elektriliinide rajamist Saaremaale ning nende tugevat sidumist mandril paikneva 330-kilovoldise elektri ülekandevõrguga. Kaabelliini nimipinge on 330 kV. Kavandatav tegevus asub Kahtla-Kübassaare linnualal (RAH0000125), Kahtla-Kübassaare looduslal (RAH0000630), Väinamere looduslal (RAH0000605), Väinamere linnuala (RAH0000133) ja Väikese väina looduslal (RAH0000596).

Projektiga kavandatav tegevus ei ole Natura alade kaitsekorraldusega otseselt seotud või selleks vajalik.

4.2. Natura 2000 võrgustiku alade iseloomustus

Kavandatav tegevus asub Kahtla-Kübassaare linnualal (RAH0000125), Kahtla-Kübassaare looduslal (RAH0000630), Väinamere looduslal (RAH0000605), Väinamere linnuala (RAH0000133) ja Väikese väina looduslal (RAH0000596). Nimetatud alade kirjeldus on toodud peatükis 3.3.

4.3. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine

Kavandatava tegevuse mõju prognoosimisel Natura 2000 võrgustiku aladele lähtutakse tegevuse iseloomust ning projektialale jäävate Natura-alade kaitse-eesmärkidest.

Kuna kõigi kaitse-eesmärgiks olevate liikide ja elupaikade osas on mõju hindamise jaoks asjakohased andmed olemas, siis liikide-elupaikade inventuuri tegemiseks vajadus puudub.

Mõju hindamise tulemused on esitatud järgnevates alapeatükkides.

4.3.1 Mõju Väikese väina looduslal kaitse-eesmärgiks seatud elupaikadele ja liikidele

Kaitse-eesmärk	Hinnang mõju olulisusele
veealused liivamadalad (1110)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
rannikulõukad (*1150)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
laiad madalad lahed (1160)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
esmased rannavallid (1210)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
merele avatud pankrannad (1230)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.

soolakulised muda- ja liivarannad (1310)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
väikesaared ning laiud (1620)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
rannaniidud (*1630)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
kadastikud (5130)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
lood (alvarid - *6280)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
puisniidud (*6530)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
lubjarikkad madalsood läänemõõkrohuga (*7210)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
liigirikkad madalsood (7230)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
vanad loodusmetsad (*9010)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
vanad laialehised metsad (*9020)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
vanad laialehised metsad (*9020)	Kavandatavate tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
puiskarjamaad (9070)	Kavandatava tegevuste alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
emaputk (<i>Angelica palustris</i>)	Kavandatava tegevuse alal ning läheduses elupaika ei leidu. Mõju puudub.
kaunis kuldking (<i>Cypripedium calceolus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ning läheduses elupaika ei leidu. Mõju puudub.
madal unilook (<i>Sisymbrium supinum</i>)	Kavandatava tegevuse alal ning läheduses elupaika ei leidu. Mõju puudub.
viigerhüljes (<i>Phoca hispida bottnica</i>)	Väikese väina loodusala nurk kattub väikesel määral viigerhülge elupaigaga KLO9123887 ning elupaigaga KLO9123888. Tegu on puhkealadega, kus Muhumaa poolsel alal on registreeritud üldiselt üle 100 looma, viimasel 2023. aastal 88 ning Saaremaa kaguosa alal viimati 2020. aastal 45 looma. Seega võib järeldada, et tegu on viigerhüljestele väga oluliste elupaikadega. Viigrid on puhkepaikade suhtes väga valivad ja seetõttu on sellele liigile sobivaid elupaiku Eesti rannikul väga vähe. Erinevalt hallhülgest ei kasuta nad puhkuseks kunagi maismaad, vaid ainult karisid ning veealuseid

	<p>kive. Lääne-Eesti viigrite suvised asualad jäävad Väinamere, vähem ka Kihnu madalike piirkonda, kust loomad teevad toitumisretki sügavamatesse vetesse Soome lahe suudmes ja Liivi lahel. Kõige asjakohasem ohutegur on häirimine. Kahtlemata on häirimise tagajärjed kõige ohtlikumad sigimisperioodil, kui vanalooma pojast eemalepeletamise tõttu võib kaduda ema ja poja vaheline side, samuti karvavahetusperioodil, kui loomad peavad karvavahetuse normaalseks kulgemiseks veetma palju aega veest väljas. Karvavahetuse ajal on loomade energiavarud väikesed, kuna nad ei ole jõudnud talvel ja sigimisperioodil kaotatud ressursse veel taastada. I. Jüssi hinnangul võib lugeda kriitiliseks visuaalseks kauguseks paadi lähenemisel puhkealadele 500 meetrini ja poegimissaarte puhul 200 meetrini. Põgenemisreaktsiooni tekkimise vahemaad sõltuvad ka müratasemest, ujuvvahendi suurusel, lõhnaärritajatest (väljalaskegaasid). Viimase mõju on otseselt sõltuv ärritaja intensiivsusest ja tuule suunast. I. Jüssi vaatlused on näidanud, et hülged lahkuvad lesilatelt juba siis, kui valju müra tekitav ujuvvahend on 1,5 - 2 km kaugusel. Erinevalt hallhüljestest, kes on tihti ka uudishimulikud ning lähenevad ise paatidele, hoiavad viigrid alustest kaugemale. Kavandatava tegevuse võimalik mõju ja selle ulatus on vajalik välja selgitada Natura täiendamise raames.</p>
--	--

4.3.2 Mõju Väinamere looduslal kaitse-eesmärgiks seatud elupaikadele ja liikidele

Kaitse-eesmärk	Hinnang mõju olulisusele
veealused liivamadalad (1110)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
jõgede lehtersuudmed (1130)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
liivased ja mudased pagurannad (1140)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
rannikulõukad (*1150)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
laiad madalad lahed (1160)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
karid (1170)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
esmased rannavallid (1210)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
püsitaimestuga kivirannad (1220)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.

jõed ja ojad (3260)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
kuivad nõmmed (4030)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
kadastikud (5130)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
lood (alvarid - *6280)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
sinihelmikakooslused (6410)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
niiskuslembesed kõrgrohustud (6430)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
lamminiidud (6450)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
puisniidud (*6530)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
rabad (*7110)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
allikad ja allikasood (7160)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (*7210)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
nõrglubja-allikad (*7220)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
liigirikkad madalsood (7230)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
lubjakivipaljandid (8210)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
vanad loodusmetsad (*9010)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
vanad laialehised metsad (*9020)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
rohunditerikkad kuusikud (9050)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
puiskarjamaad (9070)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.

siirdesoo- ja rabametsad (*91D0)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
lammi-lodumetsad (*91E0)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
hallhüljes (<i>Halichoerus grypus</i>)	Kavandatava trassi läheduses asub Viirelaiu laidudel elupaik koodiga KLO9132168, kus on üle kümne aasta hüljeste esinemine registreeritud, viimasel, 2023 a.-l 102 looma esinemine. Hallhüljeste levik erinevatel aastaaegadel on suhteliselt varieeruv. Peamiselt asustavad nad avamerelisi karisid. Sigimisperioodil koonduvad nad triivivale ajujäele, peamiselt Liivi lahte ja Saaremaa läänerrannikule. Sobiva jää puudumisel soojade talvede korral poegivad nad küllaltki edukalt ka madalatel saartel. Kevadisel karvavahetusperioodil koonduvad loomad suurtesse kogumitesse, samuti peamiselt avamereliste karidele. Hüljeste arvukus karidel on kõrgeim maikuu algusest juuni keskpaigani, kui loomadel toimub karvavahetus. Suvel karide on asustatus madalam ja arvukus sõltub ilmastikust. Suvel, sügisel ja kesktalvel on lesilates veedetud aeg tavaliselt väiksem, loomade arvukus ulatub kuni pooleni varasuvise maksimumiga võrreldes. Kuna hallhüljes ei ole niivõrd inimpelglik loom ning tema elupaik asub kavandatava trassi läheduses, kuid mitte vahetult selle juures, pole talle mõju avaldumist ette näha.
saarmas (<i>Lutra lutra</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
tiigilendlane (<i>Myotis dasycneme</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
viigerhüljes (<i>Phoca hispida bottnica</i>)	Kavandatava trassi läheduses asub viigerhülje elupaik koodiga KLO9123888. Tegu on puhkealaga, kus Muhumaa poolsel alal on registreeritud üldiselt üle 100 looma, viimasel 2023. aastal 88. Antud elupaika on käsitletud juba Väikese väina loodusala alapeatükis.
harilik hink (<i>Cobitis taenia</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
harilik võldas (<i>Cottus gobio</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
harilik vingerjas (<i>Misgurnus fossilis</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
emaputk (<i>Angelica palustris</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
kaunis kuldking (<i>Cypridium calceolus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
nõmmnelk (<i>Dianthus arenarius subsp. arenarius</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
roheline kaksikhammas (<i>Dicranum viride</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.

könt-tanukas (<i>Encalypta mutica</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
soohilakas (<i>Liparis loeselii</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
madal unilook (<i>Sisymbrium supinum</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
püst-linalehik (<i>Thesium ebracteatum</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
jäik keerdsammal (<i>Tortella rigens</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
teelehe-mosaiikliblikas (<i>Euphydryas aurinia</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
suur-mosaiikliblikas (<i>Hypodryas maturna</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
vasakkeermene pisitigu (<i>Vertigo angustior</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
väike pisitigu (<i>Vertigo genesii</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
luha-pisitigu (<i>Vertigo geyeri</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.

4.3.3 Mõju Väinamere linnualal kaitse-eesmärgiks seatud liikidele

Kaitse-eesmärk	Hinnang mõju olulisusele
kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>)	Mandril Virtsu poolsaare juures on kiivitaja Loodusvaatluste andmebaasi (LVA) vaatluste põhjal leitud Uulutilaiul. Arvesse võttes, et kiivitaja pesitseb maismaal rannaniitudel ning asjakohane kaabel rajatakse vette, pole kiivitajale mõju ette näha.
punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>)	Kavandatava trassi lähedusse jääb mitu punajalg-tilderi elupaika koodidega KLO9124952 (sigimispaiik, kus viimane vaatlus aastast 2019, kus on leitud 1 paar), KLO9105138 (viimane vaatlus aastast 2019, kus on leitud 4 paari), KLO9133279 (viimane vaatlus 2017. aastal, sigimispaiigast 7 paari), KLO9133280 (viimane vaatlus 2017. aastal, leitud 1 paar). Punajalg-tildri pesitsusaeg jääb vahemikku mai-juuli, pesitseb Eestis valdavalt rannaniitudel ja laidudel. Peamiselt ohustab teda pesitsuspaikade kattumine pilliroo ja võsaga, kui nende majandamine on lakanud. Kavandatav tegevus ei ohusta punajalg-tildrit ega tema elupaika.
heletilder (<i>Tringa nebularia</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
mudatilder (<i>Tringa glareola</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
tumetilder (<i>Tringa erythropus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.

teder (<i>Tetrao tetrix</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
vööt-põõsalind (<i>Sylvia nisoria</i>)	Kavandatava trassi läheduses asub elupaik koodiga KLO9105155, kus viimane vaatlus pärineb aastast 2014, kui on leitud 5 paari linde. Pesitsusperiood kestab juuni algusest juuli teise pooleni, pesitseb mitmesugustes põõsastikes, metsaservades ja hõredates puistutes. Ohuteguriteks on alade kinnikasvamine ja lausvõsastumine. Kavandatav tegevus vööt-põõsalinnule mõju ei avalda.
tutt-tiir (<i>Sterna sandvicensis</i>)	Kavandatava trassi läheduses asub Muhumaa ja Saaremaa vahelisel alal elupaik koodiga KLO9133272. Tegu on sigimispaiigaga, kus on leitud 2017. aastal 1 paar linde. Tutt-tiiru pesitsusaeg jääb aprilli keskpaigast juuli lõpuni, pesitseb eranditult väikestel merelaidudel. Tutt-tiiru ohustavad inimese häiriv tegevus pesapaikades (ka munade korjamine) ja kisklus, laidude roostumine ja kalade tööstuslik ülepüük ja merereostus. Kavandatav tegevus tutt-tiirule mõju ei avalda.
randtiir (<i>Sterna paradisaea</i>)	Kavandatava trassi lähedusse jääb mitu randtiiru elupaika koodidega KLO9105150 (2007 a. vaatlus, leitud pesitsusalalt 20 paari), KLO9105169 (2019. a vaatlus, leitud 1 paar), KLO9133273 (2017 a. vaatlus, leitud 136 paari) ja KLO9133281 (2017 a. vaatlus, leitud 28 paari). Randtiir pesitsusaeg kestab maist augusti alguseni. Randtiir pesitseb põhiliselt seltsinguliselt laidudel ja väikesaartel, kuid asustab ka suuremate saarte ja mandri rannavalle ja klibuseid alasid rannaniitudel. Muude ohtude seas ohustab randtiiru ka vee läbipaistvuse vähenemine, merereostus ning inimeste käigud väikestele meresaartele. Kavandatav tegevus randtiirule mõju ei avalda.
jõgitiir (<i>Sterna hirundo</i>)	Kavandatava trassi lähedusse jääb mitu jõgitiiru elupaika koodidega KLO9105162 (2019. a viimane vaatlus, kus sigimispaiigast on leitud 1 paar linde), KLO9133274 (2017 a. viimane vaatlus 196 paari). Jõgitiiru pesitsusaeg kestab mai algusest augusti alguseni. Asustab peaaegu sama biotoopi mis randtiir, kuid sageli on just kõrgemas rohus erinevalt randtiirust. Ohuteguritest on asjakohasemad saarte jm pesapaikade kulustamine, roostumine ja/või võsastumise tõttu. Kavandatav tegevus jõgitiirule mõju ei avalda.
räusktiir e räusk (<i>Sterna caspia</i>)	Kavandatava trassi läheduses asub Muhumaa ja Saaremaa vahelisel alal elupaik koodiga KLO9133276. Tegu on sigimispaiigaga, kus on leitud 2017. aastal 2 paar linde. Pesitseb Eestis mai algusest augusti alguseni, avamere poolt ümbritsetud rohustunud või kivistel laidudel. Suurimaks ohuks on häirimine, äärmusik ilm ning vaenamine (linnumunade korjamine). Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.

väiketiir <i>(Sterna albifrons)</i>	Kavandatava trassi läheduses asub elupaik koodiga KLO9124947, kus on leitud 2019. aastal sigimispäigast 1 paar linde, KLO9133271, kust on leitud 2017 aastal 7 paari linde. Pesitsusaeg kestab mai keskpaigast kuni juuli keskpaigani, pesitseb peamiselt merelaidudel või väikesaarte randadel, vahel ka mandri lagedaid rannakooslustel. Väiketiir pole väga ohustatud liik, peamiseks ohuks on pesapaikade kinnikasvamine eutrofeerumise tagajärjel. Kavandatav tegevus väiketiirule mõju ei avalda.
hahk <i>(Somateria mollissima)</i>	Lääneranna vallas on LVA põhjal haha esinemine registreeritud Uulutilaiul ning avamerel kavandatava trassikoridori juures. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
naaskelnokk <i>(Recurvirostra avosetta)</i>	Kavandatava trassi läheduses asub Muhumaa ja Saaremaa vahelisel alal elupaik koodiga KLO9133277. Tegu on sigimispäigaga, kus on leitud 2017. aastal 1 paar linde. Muhumaa lõunaosas asub ka elupaik koodiga KLO9128228, kus on 2019. aastal tehtud vaatluse käigus leitud pesitsevad ning toituvad linnud. Pesitsusaeg kestab mai keskpaigast kuni juuli keskpaigani, pesitsusala asub tavaliselt vähese rohustuga mudastel või saviklibuste paljakutega rannal, väikesaartel pesitseb madalate heinasaarte hõredal rohukamaral. Peamisteks ohuteguriteks on röövlus, ka sobivate pesitsusalade pillirooga kinnikasvamine. Kavandatav tegevus naaskelnokale mõju ei avalda.
täpikhuik <i>(Porzana porzana)</i>	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
väikehuik <i>(Porzana parva)</i>	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
tuttpütt <i>(Podiceps cristatus)</i>	Lääneranna vallas on LVA põhjal üks tuttpüti vaatlus avamerel kavandatava trassikoridori juures. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
plüü <i>(Pluvialis squatarola)</i>	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
hallpea-rähn e hallrähn <i>(Picus canus)</i>	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
tutkas <i>(Philomachus pugnax)</i>	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
kormoran e karbas <i>(Phalacrocorax carbo)</i>	Lääneranna vallas on LVA põhjal kormorani vaatlus avamerel kavandatava trassikoridori juures. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
suurkoovitaja <i>(Numenius arquata)</i>	Kavandatava trassi läheduses Ulluta laiul asub elupaik koodiga KLO9125827, kus on viimati 2013. aastal leitud 1 paar linde. Suurkoovitaja pesitseb aprilli lõpust juuni keskpaigani. Ta on tüüpiline avamaastikukahlaja, enamasti pesitseb poollooduslikel ja kultuurrohumaadel ning teraviljapõldudel, ka luhtadel ja

	soostuvatel niitudel. Ohuteguriks on luhtade ja niitude võsastumine, põllumajandusmaastike drenimine ja taimekaitsevahendite kasutamine, varajane niitmine, mistõttu tihti pesitsused ebaõnnestuvad. Kavandatav tegevus suurkoovitajale mõju ei avalda.
rohukoskel (<i>Mergus serrator</i>)	Lääneranna vallas on LVA põhjal rohukoskli vaatlused avamerel kavandatava trassikoridori juures ning Uulutilaiul. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>)	Lääneranna vallas on LVA põhjal jääkoskli vaatlused avamerel kavandatava trassikoridori juures ning Uulutilaiul. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
väikekoskel (<i>Mergus albellus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
mustvaeras (<i>Melanitta nigra</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
tõmmuvaeras (<i>Melanitta fusca</i>)	Kavandatava trassi läheduses asub elupaik koodiga KLO9105148, kus 2014 a. vaatlusel liiki ei leitud, 2007. a.-l leiti 1 paar linde. Tõmmuvaera pesitusperiood kestab mai lõpust septembri keskpaigani, on põhiliselt laidude ja väikeste meresarte asukas. Ohuteguriteks on elupaikade kvaliteedi halvenemine (kinnikasvamine), ka röövlus ja häirimine. Kavandatav tegevus tõmmuvaerale mõju ei avalda.
mustsaba-vigle (<i>Limosa limosa</i>)	Kavandatava trassi läheduses asub Muhumaa ja Saaremaa vahelisel alal elupaik koodiga KLO9133275 ning Muhumaa lõunaosas elupaik koodiga KLO9128227. Tegu on vastavalt sigimispaiigaga, kus on leitud 2017. aastal 1 paar linde ning teiselt 2019. aastal 15 lindu toitumas. Samuti asub Virtsu alevikus kavandatava kaabli trassi läheduses Uuluti laiul veel üks elupaik koodiga KLO9123018, kus on korduvalt leitud 1-2 paari linde pesitsemas. Mustsaba-vigle pesitsusaeg jääb aprilli lõpust juuni lõpuni, pesitseb soodes, rannaniitudel ja luhtadel, kohati ka rannalähedastel laidudel. Põhiline ohutegur on poollooduslike märgalade majandamise vähenemine või lakkamine, ka keskkonnareostus, rüüstamine ja häirimine. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
vöötsaba-vigle (<i>Limosa lapponica</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
plütt (<i>Limicola falcinellus</i>)	Saare maakonnas ega Lääneranna vallas kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
naerukajakas (<i>Larus ridibundus</i>)	Lääneranna vallas on LVA põhjal leitud naerukajaka vaatlus avamerel kavandatava trassikoridori juures. Võimalike häiringute

	ärahooldamiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
tõmmukajakas (<i>Larus fuscus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leitud. Mõju puudub.
kalakajakas (<i>Larus canus</i>)	Lääneranna vallas on LVA põhjal naerukajaka vaatlus avamerel kavandatava trassikoridori juures ning Uulutilaiul. Võimalike häiringute ärahooldamiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>)	Kavandatava trassi läheduses asub elupaik koodiga KLO9105101, kus viimane vaatlus pärineb aastast 2014, kus sigimisalalt on leitud 1 paar linde. Punaselg-õgija pesitseb mai lõpust juuli lõpuni, elupaigaks poolavamaastik. Ohuteguriteks on tavaliselt poolavamaastiku kinnikasvamine ja põllumajanduse liigne intensiivsus. Kavandatav tegevus ei ohusta ega oma mõju punaselg-õgija elupaigale.
merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leitud. Mõju puudub.
sookurg (<i>Grus grus</i>)	Kavandatava trassi läheduses asub elupaik koodiga KLO9105146, kus 2014 a. vaatlusel liiki ei leitud, 2007. a.-l leiti 1 paar linde. Pesitsusaeg aprilli keskpaigast augusti alguseni. Elupaikadena on eelistatud rannikuveekogud ja sisemaajärved, kus ta pesitseb vees kasvavas hõredas pilliroos või soisel kaldaõõtsikul. Sookure tüüpiline pesakoht on vesine, kuid enamasti sügavama avaveeta. Asjakohased ohutegurid on kuivendamine, suurenev pesitsusaegne häirimine. Võimalike häiringute ärahooldamiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leitud. Mõju puudub.
rohunepp (<i>Gallinago media</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leitud. Mõju puudub.
lauk (<i>Fulica atra</i>)	Lääneranna vallas on LVA põhjal laugu vaatlus Uulutilaiul. Võimalike häiringute ärahooldamiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
põldtsiitsitaja (<i>Emberiza hortulana</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leitud. Mõju puudub.
valgeselg-kirjurähn (<i>Dendrocopos leucotos</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leitud. Mõju puudub.
kühmnokk-luik (<i>Cygnus olor</i>)	Lääneranna vallas on LVA põhjal kühmnokk-luige vaatlused avamerel kavandatava trassikoridori juures ning Uulutilaiul. Võimalike häiringute ärahooldamiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leitud. Mõju puudub.

väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>)	Elupaik koodiga KLO9121531 on registreeritud Väikeses väinas mitmesse paika, Muhumaa lõunatipus olev toitumisala jääb suhteliselt lähedale ka kavandatavale trassile. Tegu on 2015. aastal registreeritud vaatlusega, kus on registreeritud 100 isendit. Eestis ei pesitse, on siin vaid läbirändel. Väikeluik kasutab antud elupaika vahepeatuste tegemiseks ning toitumiseks ja puhkamiseks. Linnud saavad märtsi lõpul või aprilli algul, lahkuvad pesitsusaladele mai esimeses pooles. Sügisene rändepeatus jääb oktoobrisse-novembrisse. Kavandatava tegevuse mõju pole ette näha, kuna kaabli paigaldamine on suhteliselt lokaalne tegevus ning läbirändel ja toitudes on väikeluigel võimalik ümber asuda sobivaimasse piirkonda.
rukkirääk (<i>Crex crex</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leitud. Mõju puudub.
aul (<i>Clangula hyemalis</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki LVA põhjal ei leitud. Siiski on tõenäoline, et kavandatava tegevuse alal või läheduses aulid puhkavad ja toituvad. Aul on eranditult Läänemerele talvitav liik, kes veedab siin suurema aja oma aastaringist ehk ligikaudu kaheksa kuud aastas. Aulid jõuavad Eestisse oktoober-november ning rändavad tagasi külmematele aladele mais. Kavandatava tegevuse mõju pole ette näha, kuna kaabli paigaldamine on suhteliselt lokaalne tegevus ning läbirändel ja toitudes on aulil võimalik ümber asuda sobivaimasse piirkonda.
välja-loorkull (<i>Circus cyaneus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leitud. Mõju puudub.
roo-loorkull (<i>Circus aeruginosus</i>)	Kavandatava trassi läheduses Ulluta laiul asub elupaik koodiga KLO9125826, kus on viimati 2013. aastal leitud 1 paar linde. Pesitsusaeg mai algusest augusti alguseni. Roo-loorkull pesitseb peaaegu eranditult roostikes. Suurimaks ohuks on elupaikade hävimine ja kvaliteedi langus. Kavandatav tegevus ei ohusta ega oma mõju roo-loorkullile.
valge-toonekurg (<i>Ciconia ciconia</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leitud. Mõju puudub.
mustviires (<i>Chlidonias niger</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leitud. Mõju puudub.
liivatüll (<i>Charadrius hiaticula</i>)	Kavandatava trassi lähedusse jääb mitu randtiiru elupaika koodidega KLO9124982 (2019. a vaatluses leitud sigimisalalt 1 paar linde), KLO9123017 (2019. a vaatluses leitud sigimisalalt 1 paar linde), KLO9133278 (2017. a vaatluses leitud sigimispäigast 4 paari linde). Pesitseb mai lõpust augusti keskpaigani, asustab hõreda ja madala taimestikuga lagedaid liivaseid või klibuseid rannalõike, samuti rannakarjamaade mudapaljikutega osi. Peamisteks ohtudeks on elupaikade kinnikasvamine ja häirimine inimeste poolt. Kavandatav tegevus ei oma liivatüllile mõju.
väiketüll (<i>Charadrius dubius</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leitud. Mõju puudub.

suurrüdi e rüdi e suurrisla (Calidris canutus)	Saaremaal ega Lääneranna vallas kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
niidurisla e rüdi e niidurüdi (Calidris alpina schinzii)	Kavandatava kaabli trassi ääres Virtsu aleviku lähedal on registreeritud elupaik koodiga KLO9105143 Uuluti laiul, viimase vaatluse ajal 2014. aastal liiki aga ei leitud. Pesitsusaeg on aprilli lõpust juuli keskpaigani, pesitseb valdavalt märgadel väga madala taimestikuga lagedatel rannaniitudel. Peamisteks ohuteguriteks on rannaniitude kadumine kinnikasvamise tõttu. Kavandatav tegevus ei oma niidurislale mõju.
sõtkas (Bucephala clangula)	Lääneranna vallas on LVA põhjal üks sõtka vaatlus avamerel kavandatava trassikoridori juures. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
kassikakk (Bubo bubo)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
valgepõsk-lagle (Branta leucopsis)	Kavandatava trassi läheduses Ulluta laiul asub elupaik koodiga KLO9125851, kus on viimati 2013. aastal leitud 1 paar linde. Pesitsusaeg on mai algusest juuli teise pooleni, pesitseb üksnes väikestel meresaartel. Peamisteks ohuteguriteks on suurenev pesitsusaegne häirimine ja röövlus. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
mustlagle (Branta bernicle)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
hüüp (Botaurus stellaris)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
merivart (Aythya marila)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
tuttvart (Aythya fuligula)	Lääneranna vallas on LVA põhjal tuttvardi vaatlused avamerel kavandatava trassikoridori juures ning Uulutilaiul. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
punapea-vart (Aythya ferina)	Saare maakonnas ega Lääneranna vallas kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
sooräts (Asio flammeus)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
kivirullija (Arenaria interpres)	Kavandatava trassi läheduses asub Muhumaa ja Saaremaa vahelisel alal kivirullija elupaik koodiga KLO9133270. Tegu on sigimispaiigaga, kus on leitud 2017. aastal 1 paar linde. Kivirullija on II kaitsekategooria liik, kes kasutab antud laidu sigimispaiigaks. Kivirullija pesitsusaeg jääb mai keskpaigast juuli keskpaigani, pesitseb hajusalt üksikute paaridena merelistel kivise või liivase rannaga laidudel. Ohuteguriteks on eelkõige häirimine laidudel suurte kajakate poolt, samuti nt kalanduse tõttu sobivate toiduobjektide asendumine teiste liikidega, mistõttu ei taastu

		lindude energiavaru piisava kiirusega. Kavandatav tegevus ei oma kivirullijale mõju.
hallhaigur (<i>Ardea cinerea</i>)		Lääneranna vallas on LVA põhjal hallhaigru vaatlus avamerel kavandatava trassikoridori juures. Hallhaigur pesitseb metsatukas puudel, käib vaid roostikus toitumas. Arvestades, et kavandatav tegevus toimub meres ning hallhaigur käib ranniku lähedal vaid toitumas, pole hallhaigrule mõju ette näha.
väike-rabahani (<i>Anser fabalis</i>)		Saare maakonnas ega Lääneranna vallas kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
laukhani (<i>Anser erythropus</i>)		Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
hallhani e roohani (<i>Anser anser</i>)		Lääneranna vallas on LVA põhjal hallhane vaatlus Uulutilaiul kavandatava trassi läheduses. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
suur-laukhani (<i>Anser albifrons</i>)		Saare maakonnas ega Lääneranna vallas kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
rääkspart (<i>Anas strepera</i>)		Lääneranna vallas on LVA põhjal rääkspardi vaatlused Virtsu poolsaarel, kuhs kavandatav trass mandrile suundub, Uulutilaiul ning avamerel kavandatava trassikoridori juures. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
rägapart (<i>Anas querquedula</i>)		Lääneranna vallas on LVA põhjal rägapardi vaatlused avamerel kavandatava trassikoridori juures ning Uulutilaiul. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>)		Lääneranna vallas on LVA põhjal rägapardi vaatlused avamerel kavandatava trassikoridori juures ning Uulutilaiul. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
viupart (<i>Anas penelope</i>)		Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
piilpart (<i>Anas crecca</i>)		Saare maakonnas ega Lääneranna vallas kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
luitsnokk-part (<i>Anas clypeata</i>)		Lääneranna vallas on LVA põhjal luitsnokk-pardi vaatlused avamerel kavandatava trassikoridori juures ning Uulutilaiul. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
soopart e pahlsaba-part (<i>Anas acuta</i>)		Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.

4.3.4 Mõju Kahtla-Kübassaare linnualal kaitse-eesmärgiks seatud liikidele

Kaitse-eesmärk	Hinnang mõju olulisusele
----------------	--------------------------

luitsnökk-part (<i>Anas clypeata</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
viupart (<i>Anas penelope</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>)	Kavandatava trassi Saaremaal maapinnale jõudvas punktis Ruhve küla läheduses on LVA põhjal mitu sinikael-pardi vaatlust. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
rägapart (<i>Anas querquedula</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
rääkspart (<i>Anas strepera</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
hallhani e roohani (<i>Anser anser</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
punapea-vart (<i>Aythya ferina</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
tuttvart (<i>Aythya fuligula</i>)	Kavandatava trassi läheduses Ruhve lähedal asub LVA põhjal üks tuttvardi vaatlus. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
valgepõsk-lagle (<i>Branta leucopsis</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>)	Kavandatava trassi läheduses Ruhve lähedal asub LVA põhjal üks sõtka vaatlus. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
liivatüll (<i>Charadrius hiaticula</i>)	Kavandatava trassi läheduses asuvad elupaigad koodidega KLO9109401 (2007 a. vaatlus, leitud 2 lindu), KLO9109399 (2006 a. vaatlus, 2 sigivat lindu) ja KLO9129101 (2020 a. vaatlus, leitud 1 sigiv paar). Pesitseb mai lõpust augusti keskpaigani, asustab hõreda ja madala taimestikuga lagedaid liivaseid või klibuseid rannalõike, samuti rannakarjamaade mudapaljikutega osi. Peamisteks ohtudeks on elupaikade kinnikasvamine ja häirimine inimeste poolt. Kavandatav tegevus ei oma liivatüllile mõju.
roo-loorkull (<i>Circus aeruginosus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
aul (<i>Clangula hyemalis</i>)	Kavandatava trassi läheduses Ruhve lähedal asub LVA põhjal üks auli vaatlus. Aul on eranditult Läänemerel talvitav liik, kes veedab siin suurema aja oma aastaringist ehk ligikaudu kaheksa kuud aastas. Aulid jõuavad Eestisse oktoober-november ning rändavad tagasi külmematele aladele mais. Kavandatava tegevuse mõju pole ette näha, kuna kaabli paigaldamine on suhteliselt lokaalne tegevus ning läbirändel ja toitudes on aulil võimalik ümber asuda sobivaimasse piirkonda.

väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>)	Kavandatava trassi läheduses ning Kahtla-Kübassaare linnualal asuvad kaks elupaika koodidega KLO9121544 ja KLO9121540. Mõlemad alad on kasutuses toitumisalana, Udriku alal on vaatlus registreeritud aastal 1998, Ruhve külas 2015. aastal, kus on registreeritud 13 isendit. Eestis ei pesitse, on siin vaid läbirändel. Väikeluik kasutab antud elupaika vahepeatuste tegemiseks ning toitumiseks ja puhkamiseks. Linnud saabuvad märtsi lõpul või aprilli algul, lahkuvad pesitsusaladele mai esimeses pooles. Sügisene rändepeatus jääb oktoobrisse-novembrisse. Aul on eranditult Läänemeresel talvitav liik, kes veedab siin suurema aja oma aastaringist ehk ligikaudu kaheksa kuud aastas. Aulid jõuavad Eestisse oktoober-november ning rändavad tagasi külmematele aladele mais. Kavandatava tegevuse mõju pole ette näha, kuna kaabli paigaldamine on suhteliselt lokaalne tegevus ning läbirändel ja toitudes on aulil võimalik ümber asuda sobivaimasse piirkonda.
kühmnokk-luik (<i>Cygnus olor</i>)	Kavandatava trassi läheduses asub LVA põhjal mitmeid kühmnokk-luige vaatluseid. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
lauk (<i>Fulica atra</i>)	Kavandatava trassi läheduses Ruhve lähedal asub LVA põhjal üks laugu vaatlus. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
sookurg (<i>Grus grus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	Saaremaal asuvad kavandatava kaabli maale jõudmise piirkonnas neli merikotka elupaika (KLO9126260, KLO9126259, KLO9126258, KLO9126261). Merikotka puhul on tegu I kaitsekategooria liigiga, kelle üheks asjakohaseks ohuteguriks on pesitsusaegne häirimine, mille suhtes on merikotkas väga tundlik eelkõige haudumise ja väikeste poegade kasvatamise perioodil. Arvestades elupaikade kaugust merest ei ole merikotkale mõju ette näha.
kalakajakas (<i>Larus canus</i>)	Kavandatava trassi läheduses Ruhve lähedal asub LVA põhjal mitu kalakajaka vaatlust. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
tõmmukajakas (<i>Larus fuscus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
väikekajakas (<i>Larus minutus</i>)	Saaremaal asub kavandatava kaabli maale jõudmise piirkonnas elupaik koodiga KLO9109409, antud elupaik on väikekajaka sigimisala. Väikekajaka pesitusperiood kestab mai lõpust juuli lõpuni. Väikekajakas pesitseb rohketoitelistel siseveekogudel, rannikumärgaladel ja saartel, tavaliselt seltsinguliselt, sageli segakolooniates mustviire või jõgitiiruga ka naerukajakate

	läheduses. Ohuteguriteks loetakse märgalade kuivendamist ja üldiselt veetaseme reguleerimist, häirimist ja vee saastamist. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
naerukajakas (<i>Larus ridibundus</i>)	Kavandatava trassi läheduses Ruhve lähedal asub LVA põhjal mitu naerukajaka vaatlust. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
mustsaba-vigle (<i>Limosa limosa</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
tõmmuvaeras (<i>Melanitta fusca</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
väikekoskel (<i>Mergus albellus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>)	Kavandatava trassi läheduses Ruhve lähedal asub LVA põhjal üks jääkoskli vaatlus. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
rohukoskel (<i>Mergus serrator</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liiki ei leidu. Mõju puudub.
kormoran e karbas (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	Kavandatava tegevuse suhtelises läheduses asuvad Kübassaare poolsaare lähedal LVA põhjal kolm kormorani vaatlust. Võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil, vähemalt vahemikus 15.04-30.06.
roherähn e meltsas (<i>Picus viridis</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
sarvikpütt (<i>Podiceps auritus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
tuttpütt (<i>Podiceps cristatus</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
naaskelnokk (<i>Recurvirostra avosetta</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
hahk (<i>Somateria mollissima</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
väiketiir (<i>Sterna albifrons</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
räusktiir e räusk (<i>Sterna caspia</i>)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas liigi elupaika ei leidu. Mõju puudub.
jõgitiir (<i>Sterna hirundo</i>)	Kavandatava tegevuse läheduses asuvad mitmed elupaigad koodidega KLO9109457 (2006 a. vaatlus, 4 sigivat lindu), KLO9109437 (viimati 2020. aastal ei leitud) ja KLO9129099 (viimane vaatlus 2020. a-l, leiti 45 paari linde). Jõgitiiru pesitsusaeg kestab mai algusest augusti alguseni. Asustab peaaegu sama biotoopi mis randtiir, kuid sageli on just

		kõrgemast rohust erinevalt randtiirust. Ohuteguritest on asjakohasemad saarte jm pesapaikade kulustamine, roostumine ja/või võsastumise tõttu. Kavandatav tegevus ei oma jõgitiirule mõju.
randtiir <i>(Sterna paradisaea)</i>		Kavandatava tegevuse läheduses asuvad mitmed elupaigad koodidega KLO9109481 (viimane vaatlus 2007 a., 60 sigivat lindu), KLO9109476 (viimane vaatlus 2007 a., 4 sigivat lindu), KLO9109475 (viimane vaatlus 2006, 76 sigivat lindu), KLO9109464 (viimane vaatlus 2020, 50 paari sigivaid linde), KLO9109480 (viimane vaatlus 2022, liiki ei tuvastatud), KLO9125671 (2019 a. vaatlus, leitud 1 paar linde). Randtiir pesitsusaeg kestab maist augusti alguseni. Randtiir pesitseb põhiliselt seltsinguliselt laidudel ja väikesaartel, kuid asustab ka suuremate saarte ja mandri rannavalle ja klibuseid alasid rannaniitudel. Muude ohtude seas ohustab randtiiru ka vee läbipaistvuse vähenemine, merereostus ning inimeste käigud väikestele meresaaetele. Kavandatav tegevus ei oma randtiirule mõju.
punajalg-tilder <i>(Tringa totanus)</i>		Kavandatava tegevuse läheduses asuvad mitmed elupaigad koodidega KLO9109517 (2007 a. vaatlus, leitud 4 sigivat lindu), KLO9109507 (2007 a. vaatlus, leitud 4 sigivat lindu), KLO9109515 (2006 a. vaatlus, leitud 4 sigivat lindu), KLO9109506 (viimane vaatlus 2022, liiki ei leitud), KLO9129100 (viimane vaatlus 2020, leitud 1 paar linde).). Punajalg-tildri pesitsusaeg jääb vahemikku mai-juuli, pesitseb Eestis valdavalt rannaniitudel ja laidudel. Peamiselt ohustab teda pesitsuspaikade kattumine pilliroo ja võsaga, kui nende majandamine on lakanud. Kavandatav tegevus ei oma punajalg-tildrile mõju.
kiivitaja <i>(Vanellus vanellus)</i>		Kavandatava trassi Saaremaal maapinnale jõudvas punktis Ruhve küla läheduses on LVA põhjal mitu kiivitaja vaatlust. Arvesse võttes, et kiivitaja pesitseb maismaal rannaniitudel ning asjakohane kaabel rajatakse vette, pole kiivitajale mõju ette näha.

4.3.5. Mõju Kahtla-Kübassaare looduslal kaitse-eesmärgiks seatud elupaikadele ja liikidele

Kaitse-eesmärk	Hinnang mõju olulisusele
veealused liivamadalad (1110)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
liivased ja mudased pagurannad (1140)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
rannikulõukad (*1150)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
laiad madalad lahed (1160)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.

karid (1170)	Ruhve küla lähedal meres läbib kavandatav trass ühte karide elupaika EELIS-e koodiga -213746083, väärtus C. Kahtla-Kübassaare hoiualal esinevad karid hajusalt ning üksikult esinedes on nende pindala väike. Samas moodustavad nad elupaigaliselt ühtse võrgustiku ning hõlmavad hoiualal 545 ha. Natura eesmärgiks on seatud 140,2 ha. Kaitsekorralduskava järgi elupaiga seisundile olemasoleva korra säilumisel ohtu ei ole. Küll aga tuleb tähele panna, et kaabli paigaldamisel pinnasesse muudetakse pinnareljeefi ning morfoloogiat, mis võib mõjutada ka karide struktuuri ja säilimist. Kavandatava tegevuse võimalik mõju ja selle ulatus on vajalik välja selgitada Natura täishindamise raames.
esmased rannavallid (1210)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
püsitaimestuga kivirannad (1220)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
merele avatud pankrannad (1230)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
väikesaared ning laiud (1620)	Ruhve külas jäävad kavandatava trassi lähedusse mitmed vastavad elupaigad (koodidega 1671345083, hinnang C; -194045083, hinnang C; 220345083, hinnang C). Kavandatav tegevus ei asu väikesaarte ega laidude alal ning ei oma neile mõju.
rannaniidud (*1630)	Ruhve külas jääb kavandatava trassi maa ja mere piirile üks elupaik koodiga -1939245083. EELISes on märgitud ala üldiseks hinnanguks B – kõrge väärtus, kuna tegu on hästi säilinud alaga, kus on natuke pilliroogu, mida pole mõned aastad majandatud, kuid on oluline osa koosluste kompleksist ja asub asutusest kaugel. Rannaniitude peamisteks ohuteguriteks on pigem võsastumine ja roostiku pealetung, ka tallamine ja parkimine. Kavandatav tegevus ei kuulu ohutegurite alla, samuti ei mõjuta ka teisiti rannaniite, kuna toimub veekeskkonnas.
kadastikud (5130)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
kuiivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
lood (alvarid - *6280)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
sinihelmikakooslused (6410)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
puisniidud (*6530)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
lubjarikkad madalsood läänemõökrohuga (*7210)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.

liigirikkad madalsood (7230)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
vanad loodusmetsad (*9010)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
vanad laialehised metsad (*9020)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.
soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080)	Kavandatava tegevuse alal ja mõjualas elupaika ei leidu. Mõju puudub.

4.4. Natura eelhindamise tulemused ja järeldus

Kavandatav tegevus jääb Natura 2000 aladele, täpsemalt Kahtla-Kübassaare linnualale, Kahtla-Kübassaare loodusalale, Väinamere loodusalale, Väinamere linnualale ja Väikese väina loodusalale, jäädes ka mitmete kaitse-eesmärkideks olevate elupaikade ja liikide alale või nende lähedusse. Kaitsealuse elupaiga tüübi karid puhul tuleb tähele panna, et kaabli paigaldamisel pinnasesse muudetakse pinnareljeefi ning morfoloogiat, mis mõjutab ka karide struktuuri ja säilimist. Täpsemalt on võimalik mõju välja selgitada Natura täishindamise käigus. Samuti leiab kavandatav tegevus aset mitmete linnuliikide ning viiherhülge elupaigas või nende elupaikade lähedal. Natura eelhindamine ei tohi välja tuua leevendusmeetmeid, selleks on vajalik läbi viia Natura täishindamine, et teha kindlaks mõju kõikidele kaitse-eesmärgiks olevatele linnuliikidele ning viiherhülgele ja leida vajalikud ning võimalikud leevendusmeetmed. Eeldatavasti tekitab kavandatav tegevus mõju vaid ehitusperioodil. Kindlasti tuleb vältida ehitustegevust lindude pesitsusperioodil vähemalt vahemikus 15.04-30.06. Vajalik on hinnata, kuidas kavandatav tegevus viiherhülge elupaika mõjutab.

5. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Peatükis on toodud käesoleva eelhindangu alapeatükkide 2 ja 3 põhjal antud otsustaja hinnang, kas kavandataval tegevusel võib olla KeHJS-e § 3¹ lõikes 2 kirjeldatud otsene või kaudne oluline keskkonnamõju. Keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara. Peatükis kirjeldatakse, mil viisil on keskkonnaelemendid mõjutatud ning mõju suurust/ulatust.

5.1. Keskkonnamõju suurus ja mõjuala ulatus (näiteks geograafiline ala ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus)

Ehitusaegne mõju on ajutine ning tõenäoliselt keskkonnale mõõdukalt negatiivne: ehitustöödega kaasnev müra ja vibratsioon ning pinnase ümberpaigutamine, mis võib kaasa tuua heljumit ning selle levikut meres. Elanikkonda kavandatav tegevus ei mõjuta, kuna toimub meres. Juhul kui jälgitakse leevendavaid keskkonnameetmeid, pole keskkonnamõju oluline.

5.2 Mõju ilmnemise tõenäosus ja selle tugevus, kestus, sagedus ja pöördumus

Suure tõenäosusega realiseerub negatiivse mõjuna ajutine mürahäiring ning vibratsioon ehitamisel. Samuti võib tekkida teatud määral heljumit ning põhjaelustiku hävimist või häirimist, kuna kohas, kuhu paigutatakse kaabel, muudetakse pinnase asetust merepõhjas. Kasutusaegset mõju pole ette näha.

5.3 Mõju piiriülesus ja kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Mõju piiriülesus puudub. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega ei ole ette näha.

5.4. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise üldised (sh seadusandlusest tulenevad) võimalused

1. Kasutatav tehnika peab olema heas tehnilises seisukorras. Ehitus- ja hooldustööde käigus tuleb kasutada mehhanisme ja tehnoloogiat, mis välistavad kütte- ja määrdeainete sattumise vette. Masinate kasutamine töös, millel on silmaga nähtav õlileke, on keelatud. Avarii ja reostuse tekkimisel tuleb operatiivselt reostuse edasine levik tõkestada, reostus likvideerida ning teavitada sellest esimesel võimalusel Keskkonnaametit.
2. Muinsuskaitseala või kinnismälestise kaitsevööndis arvestada kultuuriväärtusega leidude ja kultuurikihi ilmsikstuleku võimalusega nii mälestise kaitsevööndis kui ka väljaspool selle ala. Muinsuskaitseadusest tulenevalt (§ 31 lg 1, § 60) on leidja kohustatud tööd katkestama, jätma leiu leiukohta ning teatama sellest Muinsuskaitseametile. Kinnismälestise kaitsevööndis olemasoleva ehitise ehitustöödeks esitada enne töödega alustamist teatis, mille vorm on leitav Muinsuskaitseameti kodulehelt: <https://www.muinsuskaitseamet.ee/et/load>. Tööde luba võib taotleda mälestise või muinsuskaitsealal paikneva ehitise omanik või valdaja. Loataotlus tuleb esitada vastava maakonna nõunikule, kus mälestis asub. Võimalusel säilitada ehitustegevusel võimalikult suur osa pärandkultuuri objektidest.
3. Tahkete ainete uputamiseks või heitmiseks veekogusse peab olema vee erikasutusluba.
4. Vastavalt peatükis 3.3 hinnatud siseriiklikele III ja II kaitsekategooria kaitsealustele liikidele LKS § 55 lg 6 kohaselt on kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Kaitstavatele linnuliikidele võimalike häiringute ärahoidmiseks ehitusperioodil (müra ja vibratsioon) tuleb vältida ehitustegevust pesitusperioodil 15.04-30.06.
5. Arvestada tuleb peatükis 1.2 toodud Eesti mereala planeeringu tingimustega taristu rajamisel merepõhja.

6. Kokkuvõtte ja järeldused

6.1. Järeldus kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise kohta koos põhjenduse kokkuvõttega

Natura eelhindamine ei anna veendumust, et Natura 2000 võrgustiku aladele ning kaitseeesmärkidele ei avaldu mõju. Planeeritav tegevus ei oma olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, ega kultuuripärandile leevendusmeetmete rakendamisel. 330 kV vahelduvvoolu merekaabelliini ehitamine Muhu saarest lõunas ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Keskkonnamõju hindamise algatamine on vajalik. Lisaks tuleb arvestada peatükis 5.4 toodud keskkonnameetmetega.

Eelhinnangu koostamisel kasutatud materjal

- Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus
- Veeseadus
- Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrus nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“
- Keskkonnaministri 16.08.2017 määrus nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“
- Ehitusseadustik
- Keskkonnaportaal
- Loodusveeb
- Maa-ameti kaardirakendus gis.maaamet.ee/xgis2/page/app/maainfo
- Elering AS „Hoonestusloa taotlus mereala koormamiseks 330 kV vahelduvvoolu merekaabelliiniga. Käesoleva taotluse esemeks on Muhu alt ületav merekaabel.“ 22.12.2023
- „Linnuatlas. Eesti haudelindude levik ja arvukus“. Tartu, 2018. Eesti Ornitoloogiaühing
- Väinamere hoiuala mereosa kaitsekorralduskava aastateks 2009-2018. Tallinn, 2009
- Kahtla-Kübassaare hoiuala, Kübassaare maastikukaitseala, Muraja merikotka ja Ruhve merikotka püsielupaikade (Kahtla-Kübassaare linnu- ja loodusala) kaitsekorralduskava. 2013-2022. Keskkonnaamet
- „Lindude peatumisalade analüüs.“ Eesti Ornitoloogiaühing, 2019
- Eesti Mereala Planeeringu seletuskiri